GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a" ese de 2 ori; Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 80. BRASIOVU, 25|13 Octobre **1877.**

Resbelulu.

Brasiovu, in 24 Octobre n.

Astadi avemu se inregistramu o scire dororósa de pe campulu de resbelu. Romanii, cari se apropiasera cu siantiurile loru pana la 40 pasi de redut'a turcésca, numita de ei „Plevniti'a", ér' de turci „Osman", au atacat'o in fine Vinerea trecuta (19 l. c.), dér' nu au reusitu a-o luá. Eroismulu, cu care s'au luptatu bataliónele romane si de astadata, nu a potutu infrange numerulu celu mare alu inimicului. Lupt'a a fostu fórte crancena, dupa cumu spune chiaru telegram'a marelui duce, reprodusa mai la vale, perderile au fostu cá totdeaun'a mari, dovéda ca atacului a fostu facutu érasi cu bravur'a romanésca, deja recunoscuta. Dece cu tóte aceste nu le-a succesu a ocupá redut'a? Nesuccessulu assalturiloru asupra fortului Plevniti'a a surprinsu cu atatu mai multu, cu catu se facusera tóte pregatirile, cari garantau incatuva o buna reusita a intreprinderei. Care a fostu dér' caus'a, ca eroicele sfortiari ale braveloru bataliónе, cari s'au luptatu peste 1 óra in siantiurile redutei nu au avutu resultatulu asteptatu?

„Ne potemu greu esplicá, cumu cu tóta bravur'a de care romanii n'au incetatu a dá proba dela inceputulu campaniei, cu tóta cunoscinti'a de lucru si dibaci'a ce a documentat'o corpulu de geniu romanu in esecutiunea lucrariloru de apropiare contra redutei din cestiune, s'a potutu produce unu asemenea nesuccesu", scrie „L'Orient". Multe s'au respanditu asupr'a greutatiloru ce au avutu se intimpine romanii. Dupa unele sciri romanii au luatu la primulu assaltu siantiurile si primulu rondu de parapete alu redutei, ei inse ar' fi datu peste alu doilea rondu de parapete de care n'aveau cunoscintia.

Dupa altii romanii n'au avutu destule reserve, ei trebuiau se fia ajutorati si de russi, cari ar' fi trebuitu se opereze deodata in mai multe parti, spre a nu lasá cá turcii se'si indrepte tóte reservele contra romaniloru, ceeace nu s'a intemplatu. Telegrame ale diuarieloru straine vorbescu de mine volubile; pe cari le ar' fi facutu se esplodeze turcii, causandu romaniloru perderi enorme. In curundu vomu aflá, care este adeverat'a causa, pentru care nu a potutu reusi ataculu din 19, care a fostu pregatitu cu tóta minutiositatea de catra statulu majoru romanu.

Operatiunile contra Plevnei au suferitu dér' érasi puçina intrerupere prin lupt'a dela 19. Ele se voru reluá in curundu. Se nasce inse intrebarea ca óre ataculu acest'a nesuccesu alu romaniloru nu va face se se accepte alta tactica de catra comand'a superióra russa. „Plevn'a trebuiesce impresurata bine din tóte partile si óstea lui Osman silita a capitulá de fóme." Acest'a e mediuloculu ce singuru pare ca va poté duce la tienta. Cu assalturile necontenite s'ar' poté perde o armata din cele mai mari in cateva luni. Asiadér' potemu se fimu curiosi ce mesuri se voru mai luá contra acelui cuibu infricosiatu.

La Iantr'a si Lomu — tacere. Suleiman-pasi'a dela care asteptau turcofilii ca va luá neamenata ofensiv'a si va nimici óstea lui Tiarevici se retrage acuma la Rasgrad unde voiesce se erneze cu armat'a s'a. Desastrulu turciloru in Asi'a se constata chiaru de catra telegrafulu din Constantinopolu. Russii de acolo inaintéza acuma cu mare energia si cu buna strategia. Ar' fi de doritu, cá si cei din Bulgari'a se se grabésca a urmá esemplului loru, cu atatu mai multu, cu catu au primitu deja si mai primescu inca in continuu ajutórie considerabile din Russi'a.

Cetimu in „Romanulu":

Calafatu, 7/19 Octobre. Astadi la órele 10, din bateriele nóstre au inceputu o bombardare contra Vidinului, dér' mai cu séma asupr'a unui monitoru si a catoru-va caice cari se aflau la sudu de Vidinu, in portu. Foculu nostru bine dirigeatu a cufundatu doue caice, a lovitu monitorulu; dér' ce este mai importantu e, ca bateri'a independinti'a a datu focu casarmei si grajduriloru cavaleriei din cetate. Pe la ór'a 1 d. a. se ridica falnicu catra ceru o colóna monstra de fumu si o perdea intinsa de flacari. Abiá pe la órele 5 trecute s'a potolitu foculu; cu tóte astea se vede inca fumu, dér' slabu. Tirulu bateriei Elisabet'a érasi a fostu superbu; unu proiectilu a eclatatu dreptu in midiloculu fortului dela nordu, ceea ce a produsu o mare confusiune, déca nu si stricatiune, in armamentulu bateriei.

Foculu nostru a incetatu pe la órele 3 si 30 minute dupa amédi, dér' turcii intaritati din caus'a incendiului, ce le-amu pricinuitu, au continuatu a trage cu mare furia pana catra órele 4 si 40 m. Se socotescu cá la 250 focurile turciloru; ér' ale nóstre multu mai puçine, de órece scopulu bombardamentului se ajunsese pe la amédi. N'avemu a deplange nici o perdere in ómeni. Unu tunu scosu dejá din servitiu, a fostu atinsu de sfaramaturile unei bombe inimice. S'au lovitu de inimicu biseric'a comunitatii elene, ambele biserici de vale in orasiu si mai multe case au fostu vatamate. Spiritulu trupeloru este escelinte cá si tienut'a si sanetatea loru.

Sciri telegrafice. — (Agenti'a „Havas".)

Poradim, 21 Octobre. In ultimulu atacu dela 7 (19 Octobre), avuramu doi oficiari morti, capitanulu Ganescu Dumitru, si sub-locotenentulu Lemni'a Dumitru, ambii din alu sieptelea regimentu de linia, 283 ómeni morti si disparuti. Raniti 22 oficiari si 621 soldati. Printre ranile soldatiloru 52 sunt grave si 500 fórte usiori. Printre oficiari doi numai sunt gravi raniti. Cei mai multi din oficiari si soldati usioru raniti voru fi curendu in stare a se intórce la corpurile loru.

Telegramele marelui duce Nicolae („Ag. russa".)

Gorni-Studen, 8/20 Oct. La 7 Oct. sér'a redut'a, care in aceea di fusese luata cu assaltu de catra romani, a fostu reluata apoi de catra turci. In acésta lupta romanii au perdutu 130 de soldati si 5 oficiari. Amaruntele asupr'a acestei lupte lipsescu inca. — Telegram'a marelui duce dice: La Dunarea de josu, cazacii au capturatu la Simnik, pe calea dela Cern'a-Voda la Silistr'a, unu convoiu turcescu de 100, care, omorindu 26 ómeni, s'au facutu 32 de ómeni prisonieri. La 6, cazacii au gonitu dela Puitt'a doue escadróne de cavaleria regulata, omorindule 7 turci si luandu 2 prisonieri.

Gorni-Studen, 9 (21 Octobre). [Amenunte asupr'a luptei dela 7 Octobre sub Plevn'a.] La 12 $^1/_2$ óre, 4 bataliónе romane esira din a patr'a paralela pentru a atacá redut'a, dér' fura intimpinate prin focu de pusci, incatu fura silite a se retrage. La 6 $^1/_2$ óre sér'a, comandantele divisiuniloru 1 si 4 romane porni din nou in contra redutei cu 3 bataliónе cari se asverlira inainte, sarira in siantiu si remasera in elu aprópe o óra, silindu-se in zedaru de a luá redut'a. Acésta statiune prelungita a datu prematuru locu la sgomotulu despre luarea redutei. In sfersitu, romanii au fostu nevoiti a se retrage, perdiendu 2 oficiari si 200 ómeni morti si 20 oficiari si 707 soldati raniti, printre cari comandantele regimentului alu 7-lea de linia. Perderea inimicului a trebuitu asemenea se fia fórte mare, de órece bateriele romane au deschisu unu focu nutritu asupr'a flancului si spatelui reserveloru turcesci cari soseau asupr'a redutei.

Parisu, 20 Oct. Calende basate pe cifre oficiale stabilescu, ca in tóta Franci'a, afara de colonii, candidatii republicani au obtienutu 4,313,000 voturi si candidatii conservatori 3.636,000. Diferinti'a in favórea republicaniloru este dér' de 677,000. In 1876 republicanii au obtienutu 4.030,000 voturi si conservatorii 3.160,000. Resultatulu din acésta comparatia, ca republicanii au castigatu 283,000 si conservatorii 476,000.

Constantinopolu, 21 Oct. Armat'a lui Suleiman-pasi'a s'a retrasu Vinerea din urma in vecinetatea Rasgradului, unde ocupa acumu positiuni mai favorabile pentru sosirea provisiuniloru de érna. Se confirma scirea, ca 32 bataliónе turcesci au fostu facute prisoniere de russi. E de temutu, ca russii se nu ocupe retragerea celoru 6000 turci, cari apartienu garnisónei Karsului, si au fostu trimisi de Mukhtar spre a incongiurá Ardahanulu.

Complotulu ungaro-secuio-turcescu.

Laurii ce 'si a castigatu Helfy Ignatz prin aperarea si escusarea complotului ungaro-secuiescu, n'au lasatu se dórma pe Németh Albert. A trebuitu cá si acestu Kossuthian neimblanditu se 'si arate indignatiunea s'a suverana façia cu procederea ministrului Tisza, care avù fruntea a secuestrá armele contrabandate si a intentá processu aceloru barbati, cari „au voitu se esecute numai dorinti'a si vointi'a unanima a poporului maghiaru." Deputatulu Németh a adressatu dér' primului-ministru in siedinti'a camerei unguresci dela 16 Oct., un'a din cele mai fulminante interpellatiuni, prin care nu numai ca a provocatu mani'a si dispretiulu oficiosiloru si neoficiosiloru din Vien'a, dér' 'si-a atrasu chiaru si disgrati'a guvernamentaliloru din Budapest'a, cari cu parere de reu se vedu siliti a recunósce, ca atitudinea acestui deputatu a fostu in adeveru „grosolana si neloiala." Éca pe scurtu cuprinsulu interpellatiunei sale:

Decandu a isbucnitu resbelulu orientalu, dise Németh, ne totu asigurati, ca Austro-Ungari'a va observá o atitudine neutrala. Cu tóte aceste inse este constatatu pe deplinu, ca pe line'a ferata de ostu s'a transportatu materialu de resbelu pentru russi, care a ajunsu la destinatiunea s'a, pe candu din contra armele si munitiunile cari au fostu transportate totu pe line'a aceea ferata pentru ajutarea armatei turcesci au fostu secuestrate; cetatiani distinsi au fostu aruncati in inchisóre; gendarmeri'a calca domiciliulu si amenintia libertatea personala, ministrulu de honvedi s'a fostu dusu la façi'a loculni, ér' contele Gabr. Bethlen a fostu numitu comissariu regescu, in fine s'a pusu cununa la aceste acte prin aceea, ca tóte autoritatile civile sunt subordinate comandantelui militariu din Transilvani'a br. Ringelsheim. Connatiunalii nostri aruncati in temnitia au fostu dusi inaintea tribunalului din M. Osiorheiu, care e competinte numai asupr'a crimeloru capitale. Unde este inse legea pe bas'a carei'a conafiunalii nostri, pentru ca ar' fi participatu la contraband'a armeloru, s'ar' poté face culpabili de o crima capitala?

Façia cu tóte aceste intréba Németh pe ministru-presiedinte: cumu se unesce proclamarea oficiala a neutralitatii, cumu principiulu de dreptate si responsabilitate cu procederea guvernului, in fine cumu se póte justificá acést'a procedere façia cu acei barbati, cari voindu a dá espressiune dorintiei unanime a poporului si a tierii intr'o forma, care nu este oprita in legile nóstre, au fostu gat'a a alergá in fapta in ajutoriulu natiunei turcesci si a se sacrificá chiar' pe sine?

Motivandusi interpellatiunea dice, ca nu esiste lege in Ungari'a, care ar' oprí liferati'a de arme; cea mai intristatóre intemplare este inse numirea baronului Ringelsheim de comissariu militariu pentru Transilvani'a. Crede, ca dlu Tisza va dice, ca nu scie nimicu de acést'a. dér' tocmai pentru ca asia cevasi se póte intemplá fora scirea, ba contra vointiei ministrului-presiedinte, se vede silitu a'si

ridicá vocea in privinti'a acést'a. O spune si pentru ce: Ungari'a e impartita in 4 comande militarie in alu Posioniului, Budapestei, Casioviei si alu Timisiórei. Aceste comande sunt subordinate comandei generale din Budapest'a. Comand'a militara din Transilvani'a este inse supusa directu ministeriului comunu de resbelu din Vien'a. Mirósa dér' a absolutismu, déca tocmai comandantelui militariu din Transilvani'a i se da comand'a superióra, subordinanduise totodata tóte autoritatile tierii.

Ministrulu-presiedinte Tisza, respundiendu imediatu lui Németh, declara, ca sta bunu, ca prin Ungari'a nu se transpórta arme nici pentru russi, nici pentru turci. Este mare diferintia intre ceea, ce s'a intentiunatu in Secuime si intre speditiuni (simple) de arme pe drumulu de feru. Asigura mai departe, ca esiste o lege ungurésca, pe bas'a careia s'au potutu face arestarile; tribunalele se voru provocá la ea si o voru aplicá. Catu despre ministrulu de honvedi, apoi a fostu in dreptu a face inspectiune in Secuime. Nu e adeveratu, ca guvernulu a numitu pe contele Bethlen séu pe altucineva cá comissariu regescu; asemenea este neesactu, ca br. Ringelsheim ar' fi primitu vreo alta functiune pe lenga aceea, ce-o are de ani, séu ca ar' fi fostu numitu comissariu. Guvernulu a invitatu numai pe prefecti, cá se procéda in intielegere cu comand'a militara, dér' acestei'a nu a fostu subordinata nici o autoritate civila. Pana ce nu va fi terminata instructiunea judiciaria, ar' fi incorrectu a se pronuncia asupra culpabilitatii séu nevinovatiei celoru preveniti. Repeta, ca nu póte fi vorb'a numai de o simpla contrabanda, candu se prepara invasiunea unei tieri amice si candu marturisescu chiaru diuariele, ca miscarea s'a facutu cu scopu de a dá ajutoriu turciloru. Dlu Tisza se provóca apoi la casulu lui Miletici, dicandu, ca a fostu datori'a s'a, cá totu acele mesuri ce le a luatu contra acestuia, se le ié intr'unu asemene casu si contra unguriloru si secuiloru. In fine declara, ca poporulu secuiescu pe lenga tóte agitatiunile s'a portatu intieleptiesce, ca e liniscitu s. a.

Albert Németh replicandu dice, ca tocmai impregiurarea, ca comandantulu militariu din Transilvani'a nu e responsabilu comandei generale din Ungari'a, ci numai ministeriulu de resbelu din Vien'a, l'a facutu se afirme, ca a fostu numitu comissariu militariu in Transilvani'a a dreptulu de catra autoritatea militara. Déca dlu Tisza nu o scie acést'a, o va aflá candu va primi o depesia secreta dela vr'unu prefectu cu intrebarea: Dle! Comissariulu militariu 'mi-a demandatu ast'a si ceea, ce se facu? Dlu primu-ministru va respunde: Aveti lege conformative dupa ea si bietii 'si voru ajutá cumu voru poté. Dér' déca dlu ministru va respunde: Nu 'lu cunoscu, nu trebue se-i dati ascultare, nu sciu cine l'a denumitu! — atunci in 24 óre sosesce dela Vien'a o depesia: „Josu din carutia!" (Ilaritate). Vorbindu despre simpathiele mari demonstrate in tóta tiér'a pentru turci dice deput. Németh, ca dlu Tisza care sciá candu 'si serbéza Maj. S'a Tiarulu russescu diu'a onomastica, ar' fi trebuitu se róge pe monarchulu, cá se ordoneze tienerea manevreloru din Casiovi'a cu cateva dile mai inainte séu dupa diu'a aceea, ca-ci atunci regele ar' fi fostu crutiatu de tienerea toastului si poporulu maghiaru de neplacerea.... (Miscare si strigari in drépt'a: la obiectu!) Presiedintele: Nu iérta demnitatea parlamentara a amestecá persón'a monarchului in desbateri (Aprobare) Németh pretinde in fine cá arestatii se fia redati libertatii si se declara nemultiumitu cu respunsulu ministrului.

D. primu-ministru Tisza constata, ca deputatulu Németh ei sucesce cuvintele. Ce se atinge de br. Ringelsheim, pe care alu atacá nu scie pentru ce are intentiune dlu deputatu, declara cu tóta resolutiunea, ca Ungari'a trebuie se dorésca cá nu numai fia-care soldatu, dér' si fia-care cetatianu se tiena atatu de conscientiosu si rigorosu la lege in cerculu seu de activitate, cumu tiene densulu (Aplause). Trebuie se repeteze, ca in adeveru sunt invitate autoritatile transilvane a procede in interessulu ordinei in intielegere cu dlu locot. maresialu. Nu scie catu timpu va mai ocupá fotoliulu de ministru dér' scie, ca pentru aceea, ca se silesce a observá legile nu va primi nici-odata unu telegramu cá se 'si parasésca postulu. Spera in fine, ca cu mediulóce normale constitutionale va supune respectului legei pe acei'a, cari séu nu cunoscu legea séu nu o respectéza. (Aplause.)

N'a fostu destulu cu espectoratiunile grosolane ale deputatului Németh si éca ca in siedint'a urmatóre (17 Oct.) se ridica br. Simonyi Lajos fostulu collegu a lui Tisza, si 'lu interpelléza din nou inse — din punctulu seu de vedere. Si ce se dica omulu, punctulu de vedere alu acestui deputatu este minunatu de claru si simplu — si negresitu, ca ar' corespunde fórte „conatiunaliloru." Dlu Simonyi cere cá se se faca tabula rasa cu intregu complotulu, de órece acuma e delaturatu totu pericolulu. Datile drumulu la cei inchisi tramiteti militi'a din Secuime indereptu la garnisónele sale si faceti odata finitu acestei afaceri. Déca totulu este liniscitu, de ce ve mai temeti? Considerandu dér', ca complotulu a fostu descoperitu si invasiunea in statulu vecinu a fostu delaturata, considerandu, ca prin procederea guvernului au devenitu impossibilu ori-ce asemenea atacu asupra vreunui statu si ca prin acést'a s'a atinsu scopulu sustienerii neutralitatii, intréba Simonyi: Are de cugetu ministeriulu a sistá cercetarea contra compatriotiloru inchisi, si ai pune catu mai curundu pe peciorn liberu? — „Fremdenblatt" din Vien'a sustiene, ca si acést'a interpellatiune a fostu neloiala; oficiosulu „Pester Lloyd" concede, ca atitudinea lui Németh e de condamnatu, dér' pe Simonyi 'lu ia energicu in aperare. De aci amu poté conchide, ca cei dela guvernu nu ar' fi neaplecati a respunde lui Simonyi prin punerea pe picioru liberu a complotantiloru inchisi. Vedeavomu ce voru mai face.

Imprumutulu nou unguresců.

De acest'a nou imprumutu (renta) de 80 milióne florini in moneta de auru, fórte fatalu, trebue se ne interessamu si noi de aprópe, din causa ca elu ori-cumu erá se ésa, avea a face si cu pung'a nóstra a fia-caruí'a in modu fórte simtietoriu. Precumu scimu, unu fiasco infricosiatu s'a facutu cu acelu imprumutu, fiasco atatu mai dorerosu, cu catu de un'a parte contragerea lui se incercá sub auspiciale si autoritatea cea mare a casei Rotschild, éra de alt'a ministeriulu fusese mai multu cá siguru, ca va reusi in modu stralucitu. Mai nimeni nu poté pricepe, de unde acea securitate, candu sciá tóta lumea, cu ce greutate nespusa s'a facutu inainte cu trei ani cela'altu imprumutu de 150 milióne, si ce interesse grele luase atunci asupr'a s'a tiér'a. Cateva dile dupa fiasco, diariele ungurescí 'lu netediá si ascundea de colea pana colea, cu vorbe góle; astadi inse 'lu marturisescu mai tóte cu anim'a infranta si smerita; numai unele mai arunca mórtea in tiegani, precumu dice romanulu glumetiu, incurcandu-o cu un'a cu doue, ca uita-te, lumea e ingrigiata din caus'a batailoru, ba din caus'a alegeriloru din Franci'a, ba ca 'i tunsa, ba ca 'i rasa, pana ce venira francesii si le spusera verde, ca déca le trebue loru renta, o afla acasa la ei unde 'si potu asiediá capitalurile fórte pe siguru; éra anglii le vorbira si mai ordienu, ba unele diarie de ale loru sunt brutale destulu cá se le spuná in façia asia: Nu mai avemu incredere nici in economi'a vóstra nationale, nici in sisthem'a vóstra dualistica, cu care mergeti inapoi cá raculu. Destulu ne pacaliramu cu turcii, destule sute de milióne ni s'au scosu din pungi prin imprumuturi dilapidate. Si apoi ce? adauga anglii, se ve damu voue sarantociloru bani, cá se ve incurcati si voi in afaceri bellice, se treceti in Romani'a fora scirea si voi'a Europei, se mai sguduiti si voi cu secuii vostrii cei prosti piatiele europene si creditulu lumei comerciale? Cautati-ve bani la alti nebuni, éra nu pe la noi. (Vedi si in Közvél. Nr. 289).

Intru adeveru complotulu ungaro-secuiescu a produsu impressiunea cea mai neplacuta la tóte acelea burse europene, la care cerculédia obligatiuni si actiuni de statu si de industria, nu numai ungurescí, ci si austriace. „Nu erá de ajunsu catastrofele finantiali dela 1873 incóce (Krach), urmate de fallimente nenumerabili, mai trebuea se vina si ungurii cu polonii conspiratori, spre a dá Germaniei ocasiune de a 'si inaintá trupele sale la momentu in Poloni'a, póte si aicea, prin urmare a intinde conflagratiunea." Éca asia vorbescu speculantii dela burse. Preste acésta, cine ar' crede, ca a batutu fórt la ochi inca si impregiurarea, ca dintre locuitorii Transilvaniei asia dicundu nu a participatu mai nimeni la acestu imprumutu. „Ce se fia caus'a," se intréba strainii, „este acea Transilvania tiéra fora locuitori, séu dóra locuita numai de cersitori?" Nici un'a nici alt'a, e respunsulu. Apoi déra de ce n'au participatu nici macaru magnatii maghiari de calibru greu la imprumutulu auritu, si capitalistii sasiloru pe unde voru fi standu pitulati?" Mai intréba totu strainii. Noi nu scimu; se spuna ei, ca gura au. Ceea ce scimu noi in acésta cestiune desperata cá si multe altele, o spunu acuma diariele maghiare mult mai respicatu decatu noi, ca adeca vomu ajunge dile grele (Nehéz napok fognak következni). Ved bine ca asia, pentruca acumu dupa diece ani chiaru si Bismark, marele patronu alu dualismului, a inceputu se strimbe tare din nasu si se incretiésca fruntea cea plesiuga, intrebandu cu voce grósa Ce ati facutu meei!

Déra candu e cea din urma, stamu si noi in cumpene, se deplangemu acelu fiasco, séu se ne bucuramu din sufletu, ca Europ'a nu le mai dà bani. Déca li se dà, ii facu mere-pere; déca nu li se dà, de unde se se copere deficitele enorme déca nu totu din pielea poporului, séu in forma de imposite, séu in cea de bancruta Nu e bin nici cu capulu de pétra, nici cu pétr'a de capu Vai de ei si de noi. Totu asia dicu si diuariele de alte limbi, cate nu tragu simbria.

Cercularíu metropolitanu.

Catra tóte consistoriele eparchiali.

Nr. 161/metr.

Escelenti'a S'a domnulu ministru reg. ung de culte si instructiune publica, cu privire la convocarea congressului nostru nationalu bisericescu pe 16/28 a lunei curente, efectuita prin literele mele din 20 Septembre a. c. Nr. 146/metr. a aflatu: cá modulu urmatu aicea pentru aducerea acestei convocari la prea inalt'a cunoscintia a Maiestatei sale ces. si apost. regesci, nu ar' corespunde dispositiuniloru din art. IX alu legiloru din 1868 si normeloru cuprinse in statutulu nostru organicu; de aceea prin ordinulu emisu sub 16 Octobre nou, a. c. Nr. 26,156 m'a poftitu, cá convocarea congressului se o suspindu pana candu de aci inainte se va face aretare la Maiestatea s'a si va urmá prea inalt'a resolutiune.

In urmarea acestui ordinu ministerialu, in ceea ce privesce terminulu de mai susu alu intrunirii congressului nostru ordinariu, me aflu necessitatu a amaná deschiderea aceluiasiu congressu pana la unu altu timpu, care se va defige mai apoi si se va face pe calea s'a cunoscutu tuturoru celoru interessati; reservandu-mi a justificá la loculu seu procedur'a urmata din partea mea.

Recercu asia dér' pre venerabilulu consistoriu. se bine-voiésca a notificá cu tóta grabirea acést'a amanare deputatiloru congressuali alesi in cercurile de acolo; adaugu totu-odata: ca pre catu regretu acésta perdere a rondului prescrisu in statutulu organicu: pre atat'a me aflu resolutu a-mi pune in lucrare tóte poterile spre a feri biseric'a de ori-ce dauna din acestu incidinte.

Sibiiu, in 8 Octobre, 1877.

Mironu Romanulu,
metropolitu.

(„T. R.")

De curendu a aparutu in Bucuresci o brosiura interessanta „Les Roumains du Sud", care e scrisa in limb'a francesa si trateza despre starea romaniloru de peste Dunare. Autorii acestei brosiure dd. N. Densusianu si Fréderic Damé au tramisu unu esemplaru si illustrului professore italianu filoromanului Juvenal Vegezzi Ruscalla, cetatiénu de onóre alu Romaniei. Acest'a a multiumitu prin urmatórea epistola fórte remarcabila, adressata dlui Densusianu:

„Domnule si scumpe concetatiene! Ajunsu la o etate aprópe de s'eptedieci si nóue de ani, man'a mea tremuranda me impedeca se scriu si astfeliu sunt silitu se me servescu de o mana amica, cá se ve adeverezu primirea si se ve multiumescu din tóta anim'a pentru multu important'a brosiura asupr'a romaniloru meridionali.

In cursulu de etnografia, ce l'am facutu la universitatea din Turinu si in societatea filologica din acestu orasiu, amu avutu se intempinu totudéun'a perplesitati relativu la numerulu si teritoriulu ocupatu de macedo-romani. Datele etnografice ce se afla in Pouqueville, Leake, Berghaus. Safarjk, Lejean si Bolintineanu ne fiindu in completu acordu unele cu altele, escelent'a vóstra brosiura, mi-a venitu chiaru bine cá se me scóta din acésta confusiune si asi dori se vediu chart'a etnografica anexata la acea brosiura reprodusa si de litografii nostri, fiindu-ca ar' face cunoscutu italianiloru, ca vis-à-vis de Baré, pe cóst'a orientala a Adriaticei esista o colonia de acelasi sange cu italianii, si ca prin urmare ar' fi de datorinti'a si interessele acestor'a se-i ajute spre a 'si dobandí independinti'a.

Déca in vinele ministriloru nostrii de astadi, caror'a le lipsesce energi'a, ar' curge o picatura

din sangele ce a cursu in vinele contelui Cavour, Itali'a ar' fi tramisu o escadra vis-a-vis de Scutari. pentru cá se ajute pe macedo-romani se scuture jugulu barbaru si ignorantu alu turciloru; dér' ministrii nostri stau in cerculu necompletu alu Italiei cá nisce spectatori nemiscati la masacrele ce le comitu musulmanii asupr'a chrestiniloru.

Natiunea italiana inse este superba de curagiulu, sangele rece si dibaci'a, de care au datu probe daco-romanii alaturea russiloru, cu cari ei au fostu siliti se se aliedie pentru a 'si conservá independinti'a, si stralucitele loru fapte eroice din resbelulu actualu sunt salutate cu entusiasmu.

In Itali'a sunt puçini turcofili si chiaru si acesti'a se gasescu numai intre clericali si vechii aristocrati, dér' nici unulu dintre densii nu este pentru maghiari, alu caroru entusiasmu pentru inimicii numelui chrestinu a facutu cá se-i detestedie toti fora exceptiune.

Eu sunt prea betranu cá se me potu maguli cu speranti'a ca voi vedé finea acestui resbelu cruntu, dér' am ferma convictiune ca turcii cu totu ajutoriulu secretu alu Engliterei in timpu de unu anu séu doi voru fi aruncati in Asi'a. Dorescu independinti'a bulgariloru, bosniaciloru si tuturoru jugo-slaviloru, inse macedo-romanii, albanesii si helenii trebue se remana stapani pe teritoriulu ce se intinde dela Andrianopolu, la Constantinopolu, si atunci nici Engliter'a nu va avé motivu se se téma ca va vedé canalulu si marea de marmora in posessiunea russiloru.

Acestea sunt dorintiele unui omu care peste unu anu va fi octogenariu, si in cursu de o diumetate de seculu s'a ocupatu cu iubire de studiele etnografice, a unui omu ce visédia federatiunea popóraloru latine din Europ'a, unu visu pe care clericalii din Franci'a si Ispani'a l'au facutu de o cam-data imposibile.

Se ne nisuimu cá celu puçinu prin alianti'a romaniloru cu italianii se se póta efectuá si atunci fiindu aprópe 40 milióne de locuitori vomu poté se apasamu in balanti'a politica a Europei.

Bine-voiti a presentá multiumirile mele dlui Damé colaboratoriului vostru. Primiti etc.

Juvenal Vegezzi Ruscalla

Redut'a Grivitz'a si siantiurile romaniloru.

Dintr'o correspondintia a diuariului „Times" estragemu „Rom." urmatóriele:

„Parodim, 2 Oct. st. v.

„Eri m'am dusu la positiunea din façi'a Plevnei si am visitatu marea reduta ocupata de romani. Drumulu meu strabatea miculu satu Grivitz'a, care e situatu in vale intre inaltimea ocupata de bateri'a de asediu russésca si inaltimea opusa a marei redute, care a oferitu o impotrivire atatu de vigurósa trupeloru russe si romane. O galeria acoperita, marginita la intrare printr'unu siru de siantiuri paralele, urca cóst'a in zig-zag pana la intrarea redutei situata pe cósta, oferindu unu adapostu pentru trupe, candu se ducu si vinu pentru schimbarea gardeloru, in contr'a glóntieloru tramise in tóte directiunile de a dóu'a reduta situata pe aceeasi inaltime si ocupata de turci. V'aduceti aminte ca acést'a reduta, care a facutu asaltulu atatu de anevoiosu si care atat'a timpu a facutu, cá positiunea se nu se póte aprópe tiene, ca-ci distanti'a intre cele doue redute e atatu de scurta, in catu turcii 'si poteau indreptá foculu in contr'a marei redute cu unu efectu omoritoriu. Eri au trasu turcii tóta diu'a in contr'a ei, cumu facusera si tóta nóptea precedinte, si candu strabateamu galeri'a, care are de amendoue partile o inaltime de pamentu dela 6 pana la 7 picióre, glóntiele treceau siuierandu pe d'asupr'a capeteloru nóstre si isbiau adesea inaltimile, cari protegu galeri'a.

„Candu ajunseiu la intrarea redutei, fuseiu primitu intr'unu modu fórte afabile de catra locotenentele Fundescu din artileri'a romana, pentru a visitá intarirea si lucrarea care se urmá in siantiuri. Romanii, cumu v'amu informatu dejá, lucréza cu sirguintia pentru a se apropiá de redut'a turcésca, care domina positiunea loru; acésta lucrare se face cu sap'a, cu siantiuri si paralele si e fórte interessanta. Marea reduta a fostu multu modificata si intarita dela luarea ei incóce. Parapetele ei au fostu inaltiate prin gabióne si soldatii potu respunde la foculu turciloru prin nesce deschidieturi facute in pamentu, fora se fia vediuti; accidentele sunt rari. Dupa ce am esaminatu tunurile si mitrailleusele, mi-s'atrase atentiunea printre deschidieturile (creneaux) facute intre gabióne, asupr'a siantiuriloru paralele, ce se redica in partea despre médianópte si resaritu a redutei si cari se intindu in zig-zag pana aprópe de reduta ocupata de turci. Nu poteamu aruncá decatu din timpu in timpu cate o privire furisie printre deschidieturi, ca-ci proiectilele turcesci isbiau in totu momentulu; dér' poteamu vedea pe sapatorii romani din celu din urma siantiu paralelu lucrandu din tóte poterile pentru a'si face drumu, aruncandu afara pamentulu cu micele loru lopeti si inaintandu la adapostulu inaltiaturei de pamentu pentru a lungi acestu siantiu inaintatu in façi'a positiunei turcesci.

„Atunci fui invitatu se visitediu aceste siantiuri. Esindu din reduta pe calea, pe unde intrasemu si trecandu pe d'asupr'a soldatiloru adormiti, cari erau obositi de a supraveghiá pe inamicu printre deschidieturi, urmai pe curtenitorulu meu conductoru in lungulu siantiului, care incungiura redut'a si ajunsei in lini'a focului turcescu; conducatoriulu meu 'mi recomanda atunci de a'lu urmá in fuga si plecatu. Acést'a ne duse intr'unu siru de galerii acoperite, cari duceau la paralele. Din acésta galeria plecá unu siantiu in parte sapatu si destinatu a taiá vechiulu drumu acoperitu turcescu, care unesce cele doue redute. In acelasiu siantiu se pregatea unu locu pentru mai multe morthiere, cari trebuiau se fia intrebuintiate in contr'a orasiului Plevn'a. Visitai tóte galeriele si siantiurile, cari suntu fórte bine construite si cu totulu adapostite de foculu inamicului, pana candu sosí in la cea din urma paralela, unde lucrau sapatorii, pe cari'i vediusemu din reduta, care acumu erá in urm'a nóstra la steng'a. Aici nu eramu decatu la 50 metri de turci in a patr'a paralela si n'aveamu decatu se privescu prin locurile lasate góle intre gabióne pentru a vedé bine gur'a carabineloru vrasmasiului. Turcii erau cu totulu ascunsi. Mi s'a spusu, ca ei petrecu une-ori aruncandu romaniloru petre, pe candu acesti'a sunt la lucru, si ca tienu chiaru conversatiuni in limb'a romana, ceea ce lasa se se presupuna, ca in reduta sunt si cativa bulgari, cari au fostu siliti se lucredie. Romanii se apropia din ce in ce mai multu de inamiculu loru cu fórte puçine pericole pentru ei. . . . Modulu, cumu se face apropiarea de acésta reduta, si cu care ea se a gradatu, este, credu, unu esemplu despre operatiunile, ce se voru intrebuintiá in contr'a celorlalte positiuni tari turcesci, ceea ce'i da unu mare interessu. Acésta lucrare, cu totulu esecutata de romani, le face mare onóre."

Rogatiune pentru sultanulu Abdul Hamid si pentru armat'a turcésca.

Nimicu pe lume nu póte caracterisá mai ageru starea chrestiniloru din imperiulu turcescu, decatu urmatóriele date authentice, pre care le reproducemu dupa diariulu oficiale alu clerului Romaniei „Biseric'a orthodoxa romana," anulu III, Nr. 9 din a. c.

„Nu fora curiositate, credemu, ca lectorii nostrii voru citi si urmatóri'a rogatiune a Patriarchiei de Constantinopolu, care s'a publicatu totu in fói'a oficiala a Patriarchiei cu destinatiunea, cá se se citésca la s-t'a liturghia in fia-care biserica si eparchia de sub tronulu patriarchalu:

„Rugatiune pentru prea poterniculu, serenissimulu, „prea induratorulu si multu iubitorulu de poporu Imperatorulu si Autocratulu nostru Sultanu Abdul-Chamid Chanu, „Domnitoriulu nostru."

„Dómne, D-dieulu nostru, Imperatulu Imperatiloru si „Domnulu Domniloru, Tu, in providenti'a T'a cea neintielésa „si in bunatatea T'a cea nemarginita, voindu mantuirea omeniloru, ai asiediatu pe pamentu capetenii si stapanii, cá „servitori ai Tei in bine. Prin Tine se tramitu Imperatii si „Domnitorii, carii sunt pentru facatorii de rele spre pedépsa, „ér' pentru cei ce facu binele, spre lauda. Pentru aceste, „unulu nascutu fiiulu Teu, Domnulu nostru Isusu Christosu, „celu ce s'a facutu omu pentru mantuirea lumei, si a invetiatu pe ómeni iubirea cea catra D-dieu si aprópele, elu „ni-a porunciitu noue pentru ascultarea cea catra Imperatulu „cerescu, si ni-a disu, cá se ne supunemu Imperatiloru „pamentesci. „Dati cele ce sunt ale Cesarelui, Cesarelui, si „cele ce sunt ale lui D-dieu, lui D-dieu." Ér' prin santii „Apostoli ni-a ordonatu noue cá se ne supunemu stapaniloru „celoru de preste noi si se facemu rugatiuni si inchinatiuni „pentru imperatii si pentru toti cei de sub stapanirea loru.

„Deci convinsi in santele Tale cuvinte, ne rogamu Tie „in ór'a acésta pentru multu stimabilulu Imperatulu nostru, „Sultanulu Abdul-Chamidu Chanu, Domnitoriulu nostru, „daruesce-i lui sanetate completa si lungime de dile, pazesce imperati'a lui, impoternicesce armat'a lui, dandui lui „biruintia asupr'a vrasmasiloru, inspira in anim'a lui sfaturi „bune pentru tóte popórele cele incredintiate parintescei lui „ingrigiri, pe care le luminéza, cá se remana in pace, in intielegere fratiésca intre densii, si in credintia si devota- „mentu catra imperati'a cea asiediata asupr'a loru dela „D-dieu. Inca ne rogamu Tie pentru pacea a tóta lumea. „Ca Tu esti incepetorulu pacei si datatorulu de totu binele, „si Tie aducemu marire, Tatalui si Fiiului si santului Spi- „ritu acumu si pururea si in vecii veciloru. Aminu."

La acésta rogatiune impusa bisericei anatolice de catra patriarchulu si sinodulu seu, biseric'a orthodoxa romana face urmatóriele reflexiuni fórte instructive si importante:

„Ce abundantia de cugetari se petrecu in mintea celui ce citesce aceste cuvinte, si cate simtiemente nu se potu nasce in sufletulu celoru ce asculta acésta rogatiune? Noi, deplangendu positiunea bisericei din Constantinopolu, carea sub pressiunea fortiei nu póte se faca resistentia, si carea contra prescriptiuniloru positive ale bisericei, trebue se se róge pentru pagani, multiamimu din sufletu D-dieului parintiloru nostri, care li-a inspiratu fericit'a idea, de a face independenti'a si autocefali'a bisericei romanesci! . . La din contra, astadi candu statulu romanescu este necessitatu se lupte contra paganului, biseric'a romanésca sub ordinile Patriarchiei de Constantinopole ar' fi fostu nevoita se proaduca rogatiuni pentru pagani si contra romaniloru. . . . De nu s'ar' fi supusu biseric'a romanésca la acésta ordine de lucruri perversa si antichrestina; numai mil'a personala a intru-totu prea santului Patriarchu ar' fi scapat'o de anatem'a meritata pentru nesupunere . . . Curiosii se potu convinge, citindu enciclic'a Patriachiei de Constantinopole, adressata metropolitului Moldovei si alu Ungro-Valachiei, cu ocasiunea resbelului dela 1821, unde sórtea Romaniei prea santitii Patriarchi voiéu se o injuge la eliberarea Greciei. In façi'a acestei positiuni, pecatu ca „Vocea Clerului" a repausatu, si d. Vitalis, redactorulu fictivu alu acestui panfletu, investitu cu hain'a clerului romanu, s'a datu afundu! Noi, déca mai erau in viétia omenésca, le-am fi adressatu intrebarile: Crestinesce ar' fi fostu, cá biseric'a romanésca se se róge pentru pagani si contra statului romanescu? Si érasi: romanescu si bisericescu lucru ar' fi fostu acest'a, cá cu nisce teorii false. necanonice si agramate se se puna biseric'a romanésca in positiune ca, fiindu credintiósa poporului seu, se fia espusa la o escomunicare din partea Patriarchiei? . . . .

„Totu fói'a patriarchala dela 28 Maiu „Stéu'a orientala" ne comunica, ca in satulu Mali'a din Eparchi a Pediada soldatii regulati, stationati in apropiare, rapescu copii si femeile ómeniloru. Acésta portare scandalósa a unei armate regulate a necessitatu pre locuitori a se adressá la comandantulu lagarului, dér' fora de vreunu succesu óre-care. La 7 Maiu, soldatii aceluiasiu lagaru au intratu in biseric'a satului pre feréstra si au calcatu in picióre potirulu si o icóna, si au rapitu, ca lucruri mai de pretiu luminarile, untulu-de-lemnu si aurulu de pre s-tulu potiru. „Chrestinii érasi s'au adressatu catra comandantu, dér' acest'a a respunsu, ca nu are marturii, ca aceste s'au facutu de catra soldati."

„Preotii si betranii satului s'au adressatu catra metropolitulu Cretei, d. Sofronie, precumu si catra episcopulu Chersonesului d. Timoteiu, cerendu cá se se ié mesuri pentru incetarea unoru asemene rele, ca-ci chrestinii sunt gat'a de a luá armele. Metropolitulu respectivu a intrevenitu pentru incetarea unoru asemene acte catra administratiunea locala si a supusu casulu si la cunoscinti'a Patriarchiei de Constantinopole."

In anulu acest'a sultanulu a decoratu si pe Ioachimu II patriarchulu orthodoxu de Constantinopole cu ordinulu Osmanie class'a I, éra cu acea ocasiune s'a celebratu in biseric'a patriarchala Doxologi'a (Te Deum) cu mare pompa, asistandu toti archiereii, cari érasi facura rogatiune pentru sultanulu, éra poporulu strigá vivat (in biserica?!) Dupa doxologia prea s. Nicodimu metropolitu alu Cisicului venindu inaintea tronului patriarchale, a pronuntiatu o alocutiune, in care felicita pe patriarchulu Ioachimu cu atatu mai multu, ca sultanulu ei dedese si un'a subventiune de 100 mii lei turcesci, *) cá se aiba cu ce 'si face casele care 'i arsesera (adica vorba se fia: a face in Constantinopole resiedintia patriarchala cu nimic'a tóta).

La acestea biseric'a orth. romana érasi mai observa cu amaratiune dicundu: „La 1877 Patriarchi'a de Constantinopole canta doxologii, éra la 1821 ea a cantatu lamentatiuni. Cordel'a de frînghia (stréngulu) aplicata de sultanulu la gûtulu intru totu prea santitului patriarchu Grigorie V-lea, au adusu liberarea poporului grecu din Greci'a libera **). Óre cordel'a de metase, cu care astadi infasiurà sultanulu Abdul Hamid Chanu gûtulu preasantitului Ioachimu II, va aduce ea vreunu bine pentru popórale din imperiu, alu caroru ethnarchu este patriarchulu? D-dieu se le faca pre tóte bune.

---

*) Unu leu turcescu circa 10 cr. v. a.

**) Patriarchalu Grigorie V, omu de ani 70 a fostu spendiuratu de pórt'a patriarchala in diu'a de pasci 10 Aprile v. 1821 din porunc'a sultanului Mahmud, éra dupace 'lu lasara trei dile neingropatu, turcii 'lu vendura pentru 800 de lei jidoviloru, carii legandu'lu de pitióre si blastemandu mereu, 'lu trasera la mare, unde legandu'i una piétra de gûtu 'lu aruncara in apa, de unde apoi l'au scosu corabienii Ioanu Sclava si Nicolae Papandopolu, carii l'au luatu si l'au dusu la Odess'a, unde fù ingropatu cu solemnitate.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 25 Augustu 1877.

(Urmare.)

La rubric'a medalieloru particulare collectiunea nóstra possede:

	auru	argintu	arama	totalu
1. C. Negri	2	—	2	4
2. Gard'a orasianésca din Galati	—	—	1	1
3. Serbarea dela Putn'a	—	2	1	3
	2	2	4	8

Tabelulu urmatoriu aréta medaliele de sub ocupatiunile russesci:

	argintu	arama	totalu
Sub Catherin'a II (speciale)	3	—	3
Pavelu I (idem)	—	1	1
Ocupatiunea russa	4	28	32
	7	29	36

Medaliele trecute in tabelulu de sub lit. b) se classifica astfeliu:

	auru	argintu	arama	totalu
1. Ungare	3	6	—	9
2. Sigm. Báthori	1	6	—	7
3. Gabrielu	3	—	—	3
4. Franciscu I	—	1	—	1
5. Sobieski	—	1	—	1
6. Carolu XII	—	5	1	6
	7	19	1	27

Se aducemu aici despicarea cifreloru trecute sub numele de: „Strainii in relatiune cu romanii“:

	auru	argintu	arama	totalu
1. Laski	—	—	1	1
2. Tarnóski	—	—	1	1
3. Bast'a	1	—	—	1
4. Princip. Galizin nasc. Cantemiru	—	—	2	2
5. Baron Gartenberg	—	—	1	1
6. Principele de Coburg	—	1	1	2
7. Thiers, med. stud. rom.	—	—	1	1
	1	1	7	9

In fine medaliele trecute la rubric'a „Bulgare“ se classifica astfeliu:

	argintu	arama	totalu
1. Assan	28	—	28
2. Stracimir	31	—	31
3. Sfietoslav	1	—	1
	60	—	60

Considerandu collectiunea donata Societatii de d. Dim. Sturdza, nu scimu la cari din divisiunile ei se ne portamu mintea si anim'a. Déca pe d-lui l'a costatu acestu thesauru peste 5000 galb., elu nu mai are pretiu acumu, si cá collectiunea aprópe unica a numismaticei romane, si ca-ci are bucati cu totulu inedite, cumu sunt ale Domniloru Radu Negru, Danu II, Vladu III, Radu III, cari nu se afla in alte collectiuni cunoscute; apoi ca-ci possede o seria completa dela Brancoveanu si un'a pré frumósa dela ocupatiunea din timpulu Ecaterinei II.

Terminandu acésta scurta dare de séma despre collectiunea donata Societatii de d. Dim. Sturdza, comissiunea dv., cu anim'a plina de recunoscintia catra generosulu donatore, e convinsa, ca esprime unu desideriu alu tuturoru membriloru Societatii, candu propune cá semnu de eterna gratitudine, adornarea salei de siedintia a adunarei cu portretulu donatorelui, avendu sub elu inscriptiunea: „Academi'a recunoscatóre creatoriului numismaticei nationale si donatoriului primei collectiuni de medalie romane in 1876.“

E. Ajungundu la capetulu darii nóstre de séma, venimu domniloru, a ve esprime aici unele dorintie.

1. Este de doritu, ca ministeriulu instructiunei publice in proiectulu de lege ce va urmá se presinte corpuriloru legiuitóre pentru a face obligatória depunerea la bibliotecele statului a unui numeru de esemplare din orice opere se editédia in tiera, se acorde acest'a favore si Societatii academice.

2. E de doritu, ca directiunea bibliotecei se se incredintiedie unei anume persóne, possedendu cunoscintiele necessarie pentru bun'a sa conservare si imbunatatire.

3. E de doritu, ca, recunoscuta odata prin lege situatiunea Societatii academice, cá institutiune nationale, statulu se-i incrediutiedie conservarea museeloru de anticuitati, astadi completamente lipsite de directiune competenta.

4. O dorintia rostita si alta-data nu potemu se n'o reamintimu: trebue ca, pe catu lucrulu e inca possibile, se se cumpere pe sém'a bibliotecei nóstre, cartile vechi romane si ale scriitoriloru dela 1700 1860, in diverse editiuni, cari devinu acuma atatu de rari. Inainte de a se laudá o biblioteca cá a nóstra, ca possede autori straini, i se cade se-si caute laud'a in posessiunea propriiloru scriitori nationali.

5. In fine, in urm'a desvoltarii ce a luatu bibliotec'a nóstra, rubric'a generale de carti de sciintie nu mai este satisfacatóre si nici practica. De aceea este de doritu, ca acest'a sectiune se se subdivida in: „Sciintie naturali“, zoologi'a cu fisiologi'a si anatomi'a, botanic'a, geologi'a, mineralogi'a medicina; „sciintiele matematice si astronomice, sciintiele fisice si chemice.“

Subscrisii: V. A. Urechia, P. S. Aurelianu, V. Maniu, Gr. Stefanescu.

Noutati diverse.

— (Starea de obsidiune.) La orasiulu secuiescu Kézdi-Vásárhely aprópe de passulu Oituzu rigórea obsidiunei militarie merge asia departe, in catu la 9 óre sér'a se inchidu tóte locandele si birturile, obligatu fiindu fiacare omu a se retrage la locuinti'a sa. Cercetarile decurgu in secretu aici cá si in tóta Secuimea. Ostasimea adusa pe capulu secuiloru, este parte cea mai mare romanésca, pentru-cá se nu póta face cameradería. Diuariele maghiare, si anume „Kelet“ Nr. 240, „Közv.“, „M. Polgár“ s. a. se dau cu capulu de pareti, ca de ce atata rigóre contra secuiloru, candu ei n'au facutu nimicu, adeca mai pe romanesce curatu: ei n'au apucatu a dá focu in drumulu loru la orasiale Tirgu-Ocnei, Bacau, Adgiudu, Focsiani, si n'au omoritu din moldoveni, nici au resculatu pe ciangaii din Moldov'a, precumu fusese planulu, nici au predatu sate si orasie. Dér' óre cele treidieci de ladi cu arme si munitiuni, aflate in padurea comunei Poian'a-sarata (Soosmező) dincolea de Oituzu, tocmai in lini'a fruntariei, si celelalte ladi totu cu arme, scóse din strimtórea Uzu din dreptulu Ocnei, ce cautá pe acolo si cine le-a dusu dela Brasiovu immediatu pe pamentulu Moldovei? De altmintrea secuii din K.-Vásárhely avea chiaru si fora acelu complotu ungurescu fórte mare trebuintia de a mai fi strinsi in pinteni, ca-ci atatea betii cumplite, omoruri si tetiunari, cate se intempla in acelu coltiu de tiéra, nu se mai vedu decatu inca numai in Ungari'a, dela Oradea, Satmaru, Sigetu inainte. Asia? rigóre? Dér' óre in vér'a trecuta ce causa fù cá se se proclame statariulu in vreo trei comitate locuite de romani? Omorulu unui jidovu totu prin jidovu, si ce mai alta causa? De unde si pana unde secuii se aiba privilegiu de escesse si crime?

— (Arme descoperite si pentru poloni.) Tóte diuariele din Vien'a si B.-Pest'a adusera scirea, ca pe calea ferata de nordu (Vien'a—Prag'a) s'au prinsu la unu locu 31 de ladi cu 500 pusci cu baionete de sisthem'a Wänzl, 200 revolvere si munitiune cu prisosu. Acelea armele erá declarate cá si pe la noi, de masine, si anume pentru una fabrica dela Szciacova in Galiti'a. Calcandu-se acea fabrica, mai aflara alte 35 de ladi in fabrica si 39 la gara, tóte cu arme. Acésta descoperire este unu documentu mai pe susu de orice indoiéla, ca in adeveru complotulu ungurescu sta in legatura strinsa cu celu polonu, si ca imperatulu Germaniei avuse causa de ajunsu a concentrá trupe spre Poloni'a. De altumentrea si diuariele maghiare marturisescu, ca armelé, despre care este aci vorb'a, s'au confiscatu in Poloni'a.

— (Scól'a romana inchisa.) „Haladás“ din Turd'a se bucura fórte, ca la propunerea inspectoriului Grig. Moldovanu scól'a romanésca din Ludosiu (la Muresiu) s'a inchisu, pentru cá baiatii de romanu se póta fi manati la scól'a ungurésca din acea comuna. Acea comuna este numerósa si e statiune de protopopu gr.-cath. Nu pricepemu, cumu au scapatatu la atata, cá se nu'si póta conserva scól'a si se'si dé copii la scóle de alta lege si alta limba. Amu ajunsu in dilele lui Rákóczy si Apafy, preasantiti parinti.

— (Contra muscaliloru.) Lectorii nostrii sunt fórte dedati a vedé cele mai brutali espressiuni insultatórie in diariele maghiare contra romaniloru; déra dela unu timpu incóce se pare ca injuraturile si blasfemiile vomite pe fia-care di contra russiloru intrecu pe tóte, si se pare ca sunt culese inadinsu de prin grajduri, dela pastorii de vite si din corturi tieganesci. Din sute de esemple pentru care nu avemu locu, scotemu aci numai unele dintr'o poesióra publicata in diariulu lui Bela Lukács si br. Simonyi, adeca Közvél. din 19 Oct. a. c., unde dn. poetu Ferdinandu Szabó cere dela D-dieu, cá se manance luparea pe muscali (Muszkát a fene meg egye); éra dupa ce se inbraçiosiédia maghiarii cu turcii si léga fratietate, cere cá pe muscali se 'i tóce in capu, adeca cá pe cani (Üssük a muszkát agyon).

— (**Convocare.**) Adunarea generala a despartiementului I cercualu (alu Brasiovului si Trei-scauneloru) alu „Associatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, nepotenduse tiené in diu'a de 17 Iuliu in Cernatulu Saceleloru, este convocata acumu a dou'a óra pe diu'a de 30 Octobre a. c. la biseric'a santei Treimi de pe Tocile in suburbiulu Brasiovului. — Ioanu Petricu, directoru; Dr. Nicolau Popu, actuariu.

Ajutoria pentru raniti.

List'a Nr. 3. Collectantele dlu Ioanu Ramontiai, parochu in Sindu:

Ioanu Ramontiai 1 fl., Costanu Marisiu 1 fl., Mai multi consateni 5 fl. 4 cr., Filipu Fenesianu 3 fl., Mari'a Sinu 1 stergariu, An'a Ramontianu 1 chilo scama. Sum'a totala 10 fl. 4 cr. v. a., 1 stergariu si 1 chilo scama.

List'a Nr. 4. Collectantele dlu Alessandru P. Ramontianu din Turd'a:

Dr. Ioane Ratiu 10 fl., Iuliu C. Vladutiu 10 fl., Atanasie Micusianu 10 fl., Dionisiu St. Siulutiu 10 fl., Albertu Foleovich 5 fl., Grigoriu Moldovanu 1 fl., Iacobu Lugosianu 3 fl., Alessandru P. Ramontianu 2 fl., Ioanu Ratiu lui Indrei 2 fl., Grigoriu Mezei, cantoru 1 fl., Demetriu Ratiu, cantoru 50 cr., Ioanu Bolog'a 1 fl. 50 cr., Davidu Cugleru 10 fl, Nicolau Rusu 1 fl., Iaonu Muica 50 cr., Damianu Maieru 1 fl., Stefanu Olteanu 1 fl., Antoniu Nicor'a 1 fl., Nicolau Rogozanu 1 fl., Onisie Marcu 20 cr., Avramu Pavelu 10 cr., Achimu Nicoliciu 10 cr., Ioanu Lazaru 30 cr. Sum'a 72 fl. 20 cr. v. a.

List'a Nr. 9. Collectanta domnisiór'a Aureli'a Filipescu din Turd'a:

An'a Cigareanu 2 fl., Susan'a Medanu 2 fl., Helen'a Tathu 50 cr., Ioanu Filipescu 5 fl., Ioanu Mesarosiu 4 fl., Corneli'a Mesarosiu 1 fl., Vasiliu Suciu 2 fl., Teodoru Ghipu 2 fl., Pavelu Medanu 1 fl., Georgiu Deianu 1 fl., Ioanu Ratiu lui Ioanu 50 cr., Victoru Santo 1 fl., Ioanu Siuta 1 fl., Petru Soceanu 39 cr., Andronu 50 cr., Gavrilu Soceanu 25 cr., Vasiliu Germanu 40 cr., Simeonu Germanu 18 cr., Simeonu Andreic'a 40 cr., Petru Fauru 20 cr., Tom'a Ciortea 50 cr., Ioanu Sonic'a 40 cr., Parteniu Siuta 10 cr., Ioanu Puscasiu 50 cr., Ioanu Chertesu 40 cr., Mari'a Muresianu 20 cr., Iosifu Cetatianu 40 cr., Ioanu Popu 50 cr., Unu meseriasiu 20 cr., Teodoru Gradinariu 30 cr., Vasiliu Ratiu 40 cr., Ilie Pataciauu 10 cr., Gregoriu Sandru 50 cr., Mihailu Ratiu 30 cr., Stefanu Siuta 1 fl., Ioanu Crisianu 40 cr., Stefanu Ratiu 1 fl., Illariu Popu 1 fl., Zaharie Sandru 30 cr., Sileanu 30 cr., Petru 20 cr., Alessandru Popoviciu 1 fl., Vasiliu Moldovanu 1 fl., dómn'a Emili'a Ratiu 6 camasi, domnisiór'a Emili'a Ratiu 2 fl., 41 dekagr. scame; dómn'a Mari'a Vladutiu 1 chilo scama, 4 fasie; dsiór'a Margaret'a Cigareanu 1 chilo scama, 7 bucati panzarii si 2 stergare; dsiór'a Catharin'a Ratiu 1 lepedeu; Elevi scólei rom. din Turd'a 2 chile 2 dgr. scame, 4 stergari si 3 bucati panzarii; du'a Elen'a Mezei 63 dgr. scama, 2 metre 49 centim, panza; dn'a Susan'a Ratiu 56 dgr. scama, 2 bucati panza; dsiór'a Aureli'a Filipescu 26 dgr. scama si 13 centim. panza; dsiór'a Marióra Filipescu 10 dgr. scama; dsiór'a Victori'a Filipescu 10 dgr. scama; dn'a An'a Petricasiu din Dumbrau 2 fl. si Corneli'a Colcieriu (din Mohaciu) 35 dgr. scama. Sum'a 42 fl. 32 cr. v. a, 7 chilo 1 dgr. scama si 28 fruste de bandage si 6 camasi.

Listele publicate Nr. 1, 19 si 21 facu sum'a de 93 fl. 95 cr. Listele Nr. 3 si 4 la olalta 124 fl. 56 cr. Sum'a totala este dér' de 218 fl. 51 cr. séu 546 franci 16 bani. Acest'a suma de 546 franci 16 bani precumu si 21 chilo scame, panzarii, camasi s. a. s'au espedatu eri in 15 Octobre a. c. deadreptulu la societatea „Crucea Rosie“ in Bucuresci.

Turd'a, in 16 Octobre 1877.

Emili'a Ratiu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 23 Octobre st. n. 1877.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	64.10	Oblig. rurali ungare	77.25
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	66.80	„ „ Banat-Timis.	76.—
Losurile din 1860	109.75	„ „ transilvane	74.30
Actiunile bancei nation.	838.—	„ „ croato-slav.	85.50
„ instit. de creditu	210.80	Argintulu in marfuri	105.—
Londr'a, 3 luni	117.90	Galbini imperatesci	5.66
		Napoleond'ori	9.48
		Marci 100 imp. germ.	58.25

Redactoru respundietoriu si editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiu HENRICU.